

pripisuje bolgarskemu prezbiteru Konstantinu. Nahtigal teh dveh strokovnjakov ne omenja. A na podlagi svojih strokovnih izsledkov pravilno ugotavlja, da je Proglas iz druge sredine nego Azbučna pesem. Ni izključeno, da je delo Konstantina-Cirila. Če pa je to pesem zložil Konstantin prezbiter, je bila vse-kako zložena že v moravsko-panonski dobi kmalu po dokončanem polnem pre-vodu evangelija (str. 53). Pesnitev je lepa, vredna novoslovenskega prevoda. Nahtigal jo označuje: »Pa naj je vprašanje o avtorstvu še nerešljivo, pesnitev Proglasa je klasičen proizvod starocerkvenoslovanske književnosti in zasluži v vseh ozirih posebno pažnjo in trud rekonstrukcije« (str. 53).

Iz tega vidimo, da so izsledki znanstvene razprave prof. R. Nahtigala važni ne le za jezikoslovce, marveč zanimivi tudi za slovstveno zgodovino. Staro cerkvenoslovansko pismenstvo je v tako živi zvezi z našo zgodovino in knji-ževnostjo, da bi morali naši izobraženci njega klasične proizvode bolj poznati. Naši književniki naj se torej zanimajo za to razpravo in se potrudijo, da čim-prej dobimo novoslovenski prevod Proglasa. Fr. Grivec.

Cerkvenih očetov izbrana dela. Svetega Avrelija Avguščina izbrani spisi. Deveti zvezek. Govori o Janezovem evangeliju, I.—XLIV. Str. 342. Poslovenil dr. Fr. Ks. Lukman. Ljubljana 1943. Založila Ljudska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. 53 lir, vez. 70 lir.

Svetega Avrelija Avguščina izbrani spisi. Deseti zvezek. Govori o Janez-ovem evangeliju, XLV.—CXXIV. Poslovenil dr. Fr. Ks. Lukman. Ljubljana 1943. Str. 403. Založila Ljudska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. 70 lir, vez. 90 lir.

Izbrani spisi svetega Avrelija Avguščina bodo v zbirki »Cerkvenih očetov izbrana dela« obsegali dvanajst zvezkov. Dasi je to število veliko, je v primeri z obsežnim literarnim delom največjega zahodnega cerkvenega učenika ven-darle majhno.

Dva spisa apostola Janeza, evangelij in prvi list, je sveti Avguštin v pri-digah od vrste do vrste razložil, evangelij v 124, list pa v 10 govorih ali traktatih.

Besede Janezovega evangelija so dale Avguštinu obilno priložnosti in spod-bude za globokoumna izvajanja dogmatične, moralne in asketične vsebine, tako da so eno izmed dogmatično najzanimivejših Avguštinovih del. Kot homiletično delo so pa traktati o Janezovem evangeliju pridobili Avguštinu sloves prvaka med latinskimi pridigarji patristične dobe. V traktatu o Janezovem evangeliju nam je odkril Avguštin čudovite globine četrtega evangelija.

Avguštin svojih govorov, ki jih je res sam govoril, ni spisoval. Govore so zapisovali brzopisci ali notariji; preden so jih v prepisih spravili v javnost, jih je Avguštin pregledal in popravil formalne pomanjkljivosti. S premišljevanjem se je Avguštin pripravil na govor, nato pa prosto govoril. V svetem pismu je bil popolnoma doma. Njegova zatopljenost v božjo veličino mu je odgrinjala bornost vsega spremenljivega in minljivega; njegova živa zavest človeške sla-bosti, grešnosti in onemoglosti mu je odkrivala neskončnost božjega usmiljenja, ki se je razodelo v odrešilnem delu Jezusa Kristusa; njegova življenjska skuš-nja mu je odpirala globine človeških duš; s spretno in bistro dialektiko je raz-krival zmote svojega časa, tako Pelagija in donatistov, in jih spretno zavračal. Jezik je obvladal popolnoma.

Univ. prof. dr. Fr. Ks. Lukman nam je podal v prevodu deveti in deseti zvezek, ki obsegata 124 govorov o Janezovem evangeliju. Te govore je imel sv. Avguštin l. 413. od meseca marca dalje. Ker so govori zelo dolgi, jih je iz-dajatelj skrajšal in izbral iz vseh govorov to, kar je bralcu najbolj koristno, vendar tako, da so izbrani deli kar se dá zaokrožena celota globokih Avgušti-novih misli. Prevod je prirejen po izdaji francoskih benediktincev iz kongrega-cije svetega Mavra.

Prevod je mojstrsko delo, sad resnega znanstvenega prizadevanja. Avgu-ština prevajati ni lahko. Avguštinovi stavki so kratki in jedrnat, z jezikom se igra, duhovite misli kopiči drugo za drugo in ljubi metafore. Prevajalec je tudi to dobro rešil. Z lepim strokovnim prevodom nam odpre bogato zakladnico Avguštinovih misli iz dogmatičnega, moralnega in ascetičnega področja. Knjiga se pa mora brati počasi in premišljevale, sicer bralec ne bo imel od nje

koristi. Umestno bi bilo, da bi imeli posamezni govori tudi kratke naslove. Knjiga je namenjena teologom in laikom, vsakdo bo imel od nje veliko koristi.

Cerkvenih očetov izbrana dela. Svetega Cecilija Cipriana izbrani spisi. Drugi del: Traktati. Dodatek: Diakona Pontija Ciprianovo življenje. Poslovenil dr. Fr. Ks. Lukman. Ljubljana 1943. Založila Ljudska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. 50 lir, vez. 62 lir. Str. 280.

Prevod Ciprianovih traktatov ali razprav je nadaljevanje prevoda Ciprianovih pisem in razprave »O padlih«. Drugi zvezek izbranih spisov sv. Cecilija Cipriana, znamenitega kartaginskega škofa in mučenca, prinaša deset traktatov. Vsi Ciprianovi traktati so zasnovani po pravilih klasične retorike kot veliki govori. Iz njih spoznamo, da je bil Ciprian pred spreobrnitvijo velik retor.

Prevajalec univ. prof. dr. Fr. Ks. Lukman je spise v uvodu razčlenil, v prevodu pa označil glavne dele, da dobi bralec laže pregled. Ciprianovi traktati so razprave o važnih dušnopastirskih vprašanjih njegove dobe.

Donatu. Srečo, ki jo je Ciprian kot kristjan našel, je razodel prijatelju Donatu in mu z umetno zgovornostjo razkrije lepoto in moč božje milosti, obenem pa tudi vso malopridnost sveta in ničevnost svetnih dobrin. Le v Bogu, ki pri krstu podeljuje milost, doseže človek pravi mir srca.

Vedenje devic. Škof Ciprian si zelo prizadeva, da bi v svoji škofiji obnovil krščansko življenje. Duh posvetnosti je okužil tudi device, ki so se Bogu posvetile, in te hoče spraviti z očetovsko skrbjo na pot zgledega življenja.

Padli. Za časa cesarja Decija, ki je l. 249. ukazal, da morajo vsi državljani bogovom darovati, je mnogo kristjanov padlo, eni, da so darovali, drugi pa da so si dobili potrdila, da so darovali. Ti padli so hoteli biti na priprošnjo mučencev sprejeti brez dolge pokore v cerkev. Ciprian kot resni oznanjevalec pokore in modri dušni pastir pokaže velikost greha padlih in potrebo daljše pokore za nezvestobo.

Edinost katoliške Cerkve. V spisu dokaže Ciprian, da je Jezus Kristus ustanovil eno Cerkev, da je oblast Cerkve nedeljiva, da cerkveno edinost uničujejo razkoli. Kdor se loči od Jezusove Cerkve, je tujec, je nesvet, je sovražnik Cerkve. Kdor je zašel v razkol, naj se izmota iz te zmote in se vrne v pravo Cerkev, ki edina vodi človeka k zveličanju.

Gospodova molitev. Spis je navodilo za dobro molitev v duhu in resnici. V njem odkriva novim kristjanom skrivnosti Gospodove molitve.

Demetrianu. V ostrem polemičnem traktatu dokaže Ciprian poganu Demetrianu, ki je sramotil pravega Boga, da niso kristjani krivi nadlog, vojske, lakote, ki so prišle nad rimsko državo, pač pa pogani, ker nočejo pravega Boga moliti in častiti. Take kazni je Bog zapretil že po prerokih in pogani jih z nevero in grehi zaslužijo. Na koncu traktata povabi Ciprian pogane, naj postanejo častilci pravega Boga, da bodo skupno s kristjani postali deležni veselja pri Bogu.

Umiranje. L. 252. je v Afriki kuga zelo morila. Ciprian tolaži kristjane in jih obenem uči, naj presojajo smrt v luči božjega razodetja, ki kliče pravičnega k novemu življenju.

Dobra dela in miloščina. Ciprian je zelo rad govoril o miloščini, katero je sam obilno delil. Tu naglašá zadostilno vrednost miloščine, ki nam podeljuje božje odpuščanje.

Sumnjivost in nevoščljivost. Da bi razdražene duhove ob času najhujšega spora o veljavnosti krsta, ki ga podele heretiki, pomiril, je Ciprian napisal ta traktat. V njem pokaže posledice sumnjivosti, ki so sovraštvo, jeza in zločini. Med kristjani naj vlada kljub nasprotujočim si mislim o veljavnosti krsta edinost, sloga in ljubezen.

Dodatek. Diakon Pontius: Ciprianovo življenje. Kmalu po mučeniški smrti škofa Cipriana (14. sept. 258) je njegov diakon Pontius opisal Ciprianovo življenje in trpljenje, da bi osebnost velikega škofa in mučenca ostala med kristjani živa, potomcem v zgled, ki mu ni enakega.

To je kratka vsebina omenjenih traktatov. Ko jih človek prebira, ima nehote predstavo, da se vse godi danes pred njim, da so Ciprianovi nauki, opo-